

«BOLETO 87», A LA CAÇA DE LOTERIES IL·LEGALS

Prodiecu i nou, ONCE

Coixos, mancs, marginats i gent de l'atur són sempre bona carn de canó per a filantròpics prohombres. Prodiecu i altres nou associacions més han estat operant al País Valencià.

Potser la seua fi és a prop, però el futur dels seus treballadors és totalment incert.

Ismael López

Nadal va donar a **Andrés Rodríguez** la idea. Organitzar un sorteig de cupons semblant al dels *iguales* de l'ONCE. Fou el noviciat de qui amb el temps seria la més important de les rifes clandestines.

L'ONCE afrontarà el problema de milers de venedors desocupats tot absorbint-los en el seu si.

Nascut a Sevilla el 13 de juliol de 1936, **Andrés Rodríguez**, el processadíssim amo de Prodiecu, va iniciar la seua carrera a Màlaga, on preparava informes comercials per a l'empresa Dun and Bradstreet, SA. Després de treballar bàsicament en l'alimentació —Discasa guarda el record d'aquest gran deutor— i en un grapat d'ocupacions diferents, en 1980 i de la mà dels seus dos germans, tots dos molt lligats als ambients de l'atzar i de l'espectacle barcelonès, **Rodríguez** va ingressar en Emreuno, SA, societat dedicada a gestionar algunes sales de bingo. El sevillà, encarregat de depositar les cotit-

zacions dels treballadors en la Seguretat Social, va arribar a embutxacar-se, segons denuncia l'empresa, ni més ni menys que 41 milions de pessetes.

Junt amb el seu *pedigree* d'estafador en alça, **Rodríguez** va iniciar la seua passió per la minusvalidesa. Gràcies a **Maria Tomàs**, àlies *Mariona*, empleada del Servei de Recuperació de Minusvàlids a Hospitalet del Llobregat, i a **Manuel Martín Camargo**, de la Coordinadora Estatal de Minusvàlids Físics, **Andrés Rodríguez** posseirà un magnífic llistat del gran exèrcit de disminuïts físics amb els quals posteriorment organitzarà la seua fàbrica de cupons. Prodiecu, en marxa, intentarà legalitzar la seua indústria obrint operacions paral·leles que li servesquen també per blanquejar el seu fabulós negoci. Entre d'altres, Utiles para minusvàlids, Upami SA, muntada amb el seu *equip* inseparable en Prodiecu, **Jordi Banús March**, gerent de la societat.

Fou personalment **Andrés** l'encarregat d'obrir-ne les delegacions al País Valencià. El 5 de novembre de 1984, i davant el notari barcelonès **Víctor Esquirol Blajot**, havia constituït Promoción y Difusión de Entidades Culturales, SA, amb un capital social d'un milió de pessetes i amb dos socis més, **Eduardo Prieto Gómez** i **Antonio Miguel Martínez SAVEDIA**, que prompte abandonarien l'empresa. Creada «amb finalitats mercantils», el 27 d'octubre de 1985 el seu capital s'ampliava amb quinze milions de pessetes més i sis nous membres. **Rodríguez** n'esdevenia propietari total de les accions, al costat de **Jordi Banús March**; l'inspector **Dionisio Sanz Soria**, l'ex-delegat a Barcelona, **Antonio José Cardona López**; el director a Tarragona, **Juan Luis Feria Gallego** i, tancant el quadre familiar, **José del Ojo García**, ex-delegat a Granada, com **Antonio Santiago Navarro**, el germà del qual, **Juan**, dirigeix Barcelona, centre operacional de tot el *tinglado*. Al País Valencià, Prodiecu

continua estant dirigida per **Francisco del Olmo Montes** —València—, **Félix Frías Díaz-Carrasco** —Alacant—, i **Francisco Moratones Llombart** —Castelló. El seu advocat defensor és **José Maria Stampa Braun**.

El regne de Rodríguez

El 22 de novembre de 1985 Prodiecu va firmar un acord de col·laboració amb l'Asociación de Empleo al Minusválido (Ape), que presideix **Manuel Fernández Buj**. Pel conveni, Prodiecu facilitava feina amb el cupó als associats d'Ape que, a canvi, va depositar el seu voluminós fitxer en mans d'**Andrés Rodríguez**. Un subtil colp d'estat proclamaria **Rodríguez** president d'Ape set mesos després. Prodiecu ja tenia una coartada perfecta per a camuflar en la legalitat les seues rifes.

Però no era suficient. El 24 d'abril d'aquest any, paral·lelament es constituïa a Madrid una Confederación Nacional de Minusválidos, sota control d'homes d'**Andrés Rodríguez** que immediatament en coparen la cúpula. El minusvàlid **José Agustín González**, advocat, delegat de Prodiecu a Astorga i diputat del PSOE per Lleó, fou nomenat president d'aquesta nova associació que aconseguí aplegar quaranta agrupacions de tot l'estat.

Prodiecu no ha parat de créixer. Amb vora 10.000 empleats, un 70 per cent de disminuïts físics, té seus arreu de l'estat i uns tres-cents delegats. Tot i que el Servicio Nacional de Loterías y Apuestas que dirigeix **Francisco Zambrana** li denegà autorització per als seus sorteigs, l'empresa de **Rodríguez** i **Banús** maneja xifres astronòmiques. Només a la ciutat de València obtenien diàriament deu milions de pessetes per rifes il·legals.

D'un sou mitjà de 90.000 pessetes al mes, més un 10 per cent de prima si la venda supera els cent números, els empleats de Prodiecu han deixat més de 1.300 milions de pessetes en la seua empresa per a la Seguretat Social. L'ONCE, d'altra banda, estima que més de 10.000 milions han estat estafats per Prodiecu al Ministeri d'Hisenda.

Uns sis-cents venedors treballen per a **Rodríguez** al sud valencià, el col·lectiu més gran en un país que ocupa 1.200 treballadors. El seu enfrontament amb l'ONCE, diuen, «és purament comercial», i l'únic objectiu, «crear llocs de treball». El fet curiós és que a aquesta perseguida organització de minusvàlids, la Seguretat Social li ha cobrat les altes, el Ministeri de Treball li ha donat la seua firma

per al conveni col·lectiu i tots els impostos han estat segellats per Hisenda. Llicències fiscals, permisos d'obertura, impostos de radicació, etc., també han estat cobrats per l'administració.

Al País Valencià Prodiecu es va establir a les acaballes de 1985. **Antoni Birlanga**, conseller d'Economia i Hisenda, ordenava, dos mesos després, el cessament immediat de les seues activitats. Des d'aleshores l'han multada deu vegades per un total de 20 milions de pessetes. Set normes jurídiques diferents, segons la Conselleria, infringeix Prodiecu, a la qual s'ha aplicat la Llei de Contraban de gèneres. Infraccions derivades de la còpia, emissió i venda d'un cupó «parasitari al de l'ONCE» que explota el seu bombo dels premis.

Diners negres

Amb caràcter local o no, d'altres nou modalitats addicionals i diferents

entre si de butlletes i rifes il·legals es donen cita al País Valencià, i fins a vint-i-sis en el conjunt de l'estat. Així, l'Asociación Benéfica Espanola de Minusválidos, Proysercu, Prodiami, Aspromi, o la pseudo-ecològica i ja extingida Proayuda Hermandad Benéfica de Animales i Plantas, totes amb seu principal a València.

A Prodiecu, que manté disset delegacions en les principals poblacions valencianes i un grapat de pisos de suport, se li han obert ja 748 expedients sancionadors, 253 dels quals provenen de la Generalitat de Catalunya. La seua il·legalitat s'ha vist subratllada per di-

de tota mena en comptes i depòsits i la incautació i el decomís de la maquinària utilitzada». En el moment oportú va decretar la llibertat provisional sota fiança de **Rodríguez** i de **Banús**, que continuen processats i pendents de judici juntament amb altres cinc testaferrós més de la junta d'accionistes. Això no obstant, **Jordi Banús** continua internat en la Model, des que fou detingut junt amb **Manuel Fernández**, director d'Apem, que va quedar en llibertat.

«La congelació de tots els comptes bancaris i els depòsits a tot Espanya», manada pel Jutjat número 18, va in-

Rafael Vera, antic subsecretari d'Interior, va iniciar una infructuosa batalla contra Prodiecu. **José Luis Martín Palacín**, actual subsecretari, posava en marxa el passat 27 d'octubre, junt amb tots els governadors civils i els representants de les comunitats autònomes que, com la valenciana, tenen competència exclusiva en matèria de joc, el Plan-Boleto-87 dirigit a «aconseguir el desabastament absolut de les butlletes il·legals, no sols els de Prodiecu, clausurant les delegacions obertes en territori valencià». L'extermini final corre a càrrec d'agents de la Brigada Especial del Joc, la policia nacional i la guàrdia civil. Milers de famílies es veuen afectades per la dràstica decisió i Prodiecu, lluny de rendir-se, continua plantant cara al govern i a l'ONCE al carrer, entregant els seus premis en cases clandestines.

Franco i la UGT

L'ONCE sap que desarticlar Prodiecu és enfrontar-se al problema de milers de venedors desocupats, però ha promès —prometre no costa res— que contractarà, d'ací a desembre de 1988, set mil minusvàlids més gràcies als 234.000 milions amb què Hisenda ha permès incrementar el seu volum anual d'emissions. Onze mil cecs i tres mil disminuïts treballen per a l'ONCE, el director general de la qual, **Miguel Durán**, ha qualificat repetidament Prodiecu de «quatre mafiosos» dedicats al tràfic de minusvàlids». Els venedors hauran d'acreditar una minusvalidesa mínima del 33 per cent reconeguda per l'Insero. Tot i que els filtres burocràtics i la gran massa que espera ingressar eleven aquest llistó i fa quasi impossible acollir nous *cuponers* en l'organització que per a l'anunci de «la cua» va arribar a gastar 600 milions de pessetes.

Prodiecu fa aigua. El mateix **Joaquín Rodríguez Claver**, president del Comitè Intercentros d'aquesta societat, responsable del departament de cultura i esports i membre d'UGT, que havia denunciat ferotgement l'ONCE per tancament de la seua empresa, ja ha fitxat pel gran monopoli. **Pedro Alonso Cano**, president del comitè d'empresa, també d'UGT, l'acompanya. La majoria dels venedors de Prodiecu són afiliats d'aquest sindicat, que ha afirmat que «la situació laboral de tots els seus venedors està acollida a la llei». «Aquesta militància sindical», es diu en fonts de l'administració catalana, «ha estat una de les raons perquè Prodiecu encara funcione». □

Segons dirigents de L'ONCE, Prodiecu no són més que «quatre mafiosos».

verses sentències, entre d'altres, una de l'Audiència Nacional i dues del Tribunal Suprem. Les multes i les sancions són infinites. Només les emanades de la Direcció General del Joc i de l'Espectacle de Catalunya, arriben als 2.000 milions de pessetes.

Tot i que els més contundents foren els governs andalusí i de la Generalitat de Catalunya (territoris-eix en l'actuació de la xarxa il·legal), que dictaren resolucions contràries a la seua activitat, la primera comunitat autònoma on es van precintat els locals de Prodiecu fou Canàries. Després es clausuraren els de Galícia, Cantàbria, Castella-Lleó, Balears, Múrcia, Euskadi i Extremadura. Prodiecu, però, continua imprimint els cupons venuts a Andalusia, Euskadi i Badajoz i els de Catalunya i Saragossa.

El jutjat d'Instrucció número 18 de Barcelona dedica 45.000 folis a la investigació sobre les activitats de Prodiecu. el 17 de novembre de 1986 va ordenar «la total desarticulació de les seues activitats, el tancament dels locals i les oficines, la retenció de saldos

intentar evitar la fuga de diners a l'estranger. Molts delegats provincials se'n van anar corrents a altres estats tan bon punt es feren amb un parell de milions. Prodiecu operava en principi amb el Banco de Bilbao i posteriorment ho ha fet amb l'Hispano-Americano. Milers de milions procedents dels sorteigs il·legals han anat a parar a comptes de *col·laboradors* que, disseminats per diverses entitats bancàries, dificulten l'aprehensió per part dels jutges d'aquests suposats diners negres.

Així, el titular del Jutjat número 18 va reconèixer que «desconeixia dades sobre aquests comptes», cosa que n'ha dificultat la intervenció. 18.000 milions de pessetes, una part del pastís de beneficis obtinguda per **Rodríguez-Banús**, continua estant a hores d'ara en estatge desconegut. Un procés i molts milions en estatge desconegut no han impedit que el mateix jutjat haja autoritzat a **Andrés Rodríguez** l'obtenció del passaport. Un home que manipula uns 4.000 milions de pessetes mensuals.